Lausunto

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

13.10.2025

Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

HE 122/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta

Valtiovarainministeriön valmisteleman esityksen, jossa ehdotetaan valtion yhteistä asiakaspalvelutoimintaa koskevaa sääntelyä, joka sijoitettaisiin pääasiassa lakiin valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista (palvelulaki). Uuden sääntelyn tavoitteena on käyntiasioinnin vähimmäistason turvaaminen valtion viranomaisissa taloudellisesti tehokkaalla tavalla viranomaisten resurssien niukentuessa. Valtion yhteisten asiakaspalvelupisteiden kattavalla käyntiasiointiverkolla varmistettaisiin erityisesti niiden ihmisten yhdenvertaisuutta, joille digiasiointi on vaikeaa taitojen tai laitteiden puuttuessa tai joille käyntiasiointi muutoin on tarpeen.

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta.

Sisäministeriön poliisiosasto lausuu asiasta seuraavaa.

HE 122/2025 sisältö poliisitoiminnan näkökulmasta

Vähimmäistasona poliisin Suomi-pisteisiin osallistumisvelvoitteen osalta on, että poliisin lupahallinnon (lukuun ottamatta aselupa-asioita) on osallistuttava Suomi-pisteisiin järjestämällä hallintolaissa tarkoitettua neuvontaa poliisin oman henkilöstön toteuttamana tai sijoittamalla henkilöstöä Suomi-pisteisiin. Poliisin vastuulla oleva hallinnollinen neuvonta voidaan siis toteuttaa vähimmäistasolla etäpalveluna. Lisäksi poliisin velvollisuutena on osallistua Suomi-pisteissä yhteispalvelulain 6 § 1 momentin 1–5 ja 7 kohdan mukaiseen yhteispalveluun. Löytötavaroiden vastaanoton osalta lakiin perustuva velvollisuus on rajattu yhteispalvelulain 6 § 1 momentin 4 kohdasta pois.

Yhteispalvelulain 1–5 ja 7 kohtien osalta palvelun asiakkaalle toteuttaa Suomi-pisteen palveluneuvoja eli Suomi-pisteet eivät ole ns. kylmäasemia. Palveluneuvoja on jonkun osallistumiseen velvoitetun viranomaisen palveluksessa tai Lupa- ja valvontaviraston (LVV) palveluksessa tai palveluneuvoja on hankittu ostopalveluna yksityiseltä. Tietosuoja rajoittaa palveluneuvojan toimintaa siten, että Suomi-pisteen palveluneuvojalla on oikeus käsitellä salassa pidettäviä tietoja ja henkilötietoja vain asiakkaan suostumuksella.

Poliisi on velvoitettu osallistumaan Suomi-pisteiden kustannuksiin ja maksun jakautumismalli tulee ilmeisesti perustumaan asiakkaiden käyntimääriin. Tässä poliisiosaston huolena on, että asiakaskäyntien kestojen ollessa hyvin erilaisia kestäen muutaman minuutin lyhyistä käynneistä jopa

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo.sm@gov.fi | www.intermin.fi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

13.10.2025

päivän tai useamman kestävään haastatteluun tai muuhun selvitystyöhön, niin pelkkä asiakaskäyntien lukumäärä ei voi olla ainoa maksuperuste.

Lupa- ja valvontavirasto LVV (Valvira, AVI ja osa ELY:stä) on vuoden 2027 helmikuusta eteenpäin keskeisessä roolissa Suomi-pisteiden kehittämisessä ja koordinaatiossa. LVV:n edustaja toimii muun muassa valtion asiakaspalvelutoiminnan ohjausryhmän puheenjohtajana. Ohjausryhmässä päätetään asiakaspalvelupisteiden sijoittamisesta, asiakaspalvelun mallista ja muista keskeisistä linjauksista kuten osallistumisvelvollisuudesta poikkeamisesta myöntämisen. Ohjausryhmässä päätökset tehdään yksimielisinä ja jollei yksimieleisyyttä asiaan saavuteta, niin asia siirretään Valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen sekä tarvittaessa edelleen VM:n päätettäväksi, jollei yksimielisyyttä löydy. Tähän virastojen operatiiviseen toimintaan vaikuttavan päätöksen vieminen viraston ja sitä ohjaavan ministeriön hallinnonalan ulkopuolelle arveluttaa poliisiosastoa.

Poliisin vastuuttaminen lainsäädännöllä osallistumaan Suomi-pisteisiin hallinnollisen neuvonnan (etä- tai lähipalveluna) ja yhteisen palveluneuvonnan osalta lisäisi poliisille kustannuksia, jotka tulisi kompensoida poliisille.

Poliisilla on käynnissä vaiheittain etenevä tuottavuusohjelma, joka jatkuu vuoden 2028 loppuun saakka. Ohjelman tavoitteena on tasapainottaa talous myönnettyyn rahoitukseen ja toteuttaa asetetut säästötavoitteet siten, että hallitusohjelman tavoitteet voidaan toteuttaa ja säilyttää poliisin suorituskyky riittävällä tasolla. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (Valtioneuvoston julkaisuja 2025:85) mukaan poliisin operatiivisen henkilöstön määrää tulisi lisätä kahden seuraavan hallituskauden aikana yhteensä 10 prosentilla, vähintään 8 800 htv:n tasolle, joten muiden kulujen, kuten toimitilakulujen osalta on useiden tulevien vuosien osalta ilmeinen säästötarve ja Suomi-pisteitä koskeviin neuvontavelvoitteiden toteuttamiseen liittyvien kustannusten nousu aiheuttaisi lisää säästöpainetta.

Julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisella lakkautetaan tarpeettomaksi jäävä yhteispalvelun neuvottelukunta ja tähän poliisiosastolla ei ole kommentoitavaa.

Johtava asiantuntija Ari-Pekka Dag

Jakelu Hallintovaliokunta

Tiedoksi Sisäministeri Rantanen
Valtiosihteeri Tamminen
Erityisavustaja Heikkola
Erityisavustaja Kinnunen
Kansliapäällikkö Sarasmaa
Johdon sihteerit Landström, Söderman, Mäkiprosi
Osastopäällikkö Vuori
oikeus.sm@gov.fi